

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilagami ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gld. 6-60
pol leta 6 „ 80 „ 3-30
četrt leta 3 „ 40 „ 1-70
Posamične številke stanejo 10 vin.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 9 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

„PRIMOREC“ izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vse leto 3 K 20 h ali gld. 1-60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunki ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

SOČA

(Zjutranje izdaje).

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

Bog in narod!

„Gor. Tiskarna“ A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Klerikalni razkel na gospodarskem polju.

„Žalostno je, da se je boj zanesel tudi na gospodarsko polje. Kdo ga je zanesel, vsakdo lahko sprevidi.“

„Gorica“, 3. nov. 1899.

(Konec).

Ali dr. Tuma ni miroval, tako ga je skrbelo blagostanje našega ljudstva. Sklical je skupno sejo ravnateljstva in nadzorstva, v kateri je bilo navzočih po 5 članov obeh polit. strank, kako postopati, da se konkurenčen zavod ne ustanovi ali vsaj tako, da bo brez škode „Goriški ljudski“. Po dolgem besedovanju in odporu posebno prof. Berbuča je bil dr. Tuma pooblaščen z večino glasov, da stopi z ravnateljstvom „Centralne“ v dogovor.

Dr. Tuma je na to pisal to-le pismo:

Slavnemu načelniku

„Centralne posojilnice“

v roke podpredsednika

g. Miroslava Premrov v Gorici.

Po sklepu skupne seje ravnateljstva in nadzorstva „Gor. lj. pos.“ od 16. nov. t. l. obračam se na to slavno vodstvo, da sporazumno z njim določimo skupno sejo načelstva obeh zavodov. Že v svojem pismu na visokorodnega gosp. grofa Alfreda Coroninija kot načelnika centralne posojilnice sem poudarjal nevarnost, katere nastane za naš prvi denarni zavod, ako se poleg njega napravi nova posojilnica, ki ima po svojem delokrogu namen nabirati hranilne vloge. Tudi če bi bili normalni politični odnosi v naši majhni kronovini, bi bilo težko izvesti poleg „G. lj. p.“ še drug enak denarni zavod. Res, da je namen nove posojilnice po bistvu in vsled določila § 3. ves drugi, kakor „Gor. lj. p.“, ali „Centralna posojilnica“ je primorana postati konkurenčni zavod „G. lj. p.“ zlog določila § 2. pravil, po katerem ima „pravico, nabirati hranilne vloge in dajati posojila. Ako hode hotela „Centr. pos.“ izvrševati z le kolikaj vspehom delokrog, namenjen v § 3., potem mora skrbeti, da pride v kratkem do precejšnje svote obratnega kapitala, in le-to vdobi edino-le v hranilnih vlogah. Kakor je danes denarni položaj, ni upati, da

se hranilne vloge nabirajo od drugod, nego iz „G. lj. pos.“. Ako se vpošteva prekerni denarni položaj sploh v naši državi, negotovost obrestne mere in vihanje iste po različnih denarnih zavodih, potem mora vsak trezni človek priznati, da vsaj sedaj ni moment, da se otvori poleg „G. lj. pos.“ nov denarni zavod, ki bi iskaje sebi obratnega kapitala moral postati konkurenčni zavod „G. lj. pos.“. Načelstvo „G. lj. pos.“ je v svoji skupni seji prav spoznavalo, uvidevši, da je treba v tej stvari sporazumno postopati z načelstvom „Centr. pos.“ in z istim vkreniti, kaj je treba vkreniti v bližnji predležeči dobi.

Nadejaje se, da bode slavno načelstvo uvaževalo sklep „Gor. lj. pos.“ in tu navedene razloge, vabim slavno načelstvo, da se izrazi, ali bi bilo voljno združiti se v skupni seji z ravnateljstvom in nadzorstvom „Gor. lj. pos.“, da se razmerje med „Gor. lj. pos.“ in na novo ustanovljeno „Centralno posojilnico“ vsestransko razjasni ter ustanovi daljši nastop.

Ker ni trenutka dvomiti, da slavno načelstvo „Centralne posojilnice“ privoli v to skupno posvetovanje, pričakujem, da se mi skoro določi dan in uro, katero se želi za to posvetovanje.

Z najodličnejšim spost.

V Gorici, 22. nov. 1899.

Glejte, na kaj vso je bil dr. Tuma pripravljen, kaj je želel in kako deloval, da bi se doseglo bodisi sporazumljenje ali vsaj sporazumno vspretno delovanje.

Ali čujte zdaj — odgovor:

Slavnemu ravnateljstvu

„Ljudske posojilnice“ v Gorici.

Vodstvo „Centralne posojilnice“ v Gorici naznanja ravnateljstvu „Ljudske posojilnice“, da je sklenilo dne 28./11. 99. sledeči odgovor na dopis od 22./11. 99.:

Podpisano vodstvo je uverjeno, da je vsaki skupni razgovor s sedanjim ravnateljstvom „Ljudske posojilnice“ brezuspešen, ker denarna kriza v „Ljudski posojilnici“ se ne odstrani tudi tedaj, ako bi se „Centralna posojilnica“ v polnem obsegu ne oživotvorila,

Jurij je začel lomiti besede cesarskega proglasa „Mojim národom!“ — Med vaščani je zavlada grobna tišina; vsi so z odkrito glavo poslušali besede, s katerimi je govoril cesar na srečo svojemu ljudstvu. Trajalo je dobre četrt ure, in med tem časom so se zbrali na obsežnem prostoru pred cerkvijo skoro vsi vaščani, predno je oglašalec prišel do besed: »K odgovornosti za vse te nesreče, katere navali ta vojna na posamezne osebe, rodbine, pokrajine in dežele, pa kličem óne, ki so se zanetili, pred sodnji stol zgodovine in večnega, vseomogočnega Boga.«

Dušljivo ihtenje žensk se je spremenilo pri teh besedah v glasno tanzanje, in otroci, veliki in mali, ko so videli, da se jokajo matere, so udi jokali; saj je tudi marsikateri mož skrivoma otiral solzo...

Jurij je čital dalje ter se ni dal motiti. Naposled pa je jezik tudi njemu odpovedal službo in se zakalilo okó, da so navzoči zahtevali, naj nadaljuje nekdo, ki zna dobro čitati latinico. Odzval se je Zalešakov Jožef ter čital z zvonečim, povišanim glasom:

»Vendar naše zaupanje in náde ne počivajo jedino na našem zjedinenju in na naši moči. Jaz stavim svoje náde do najvišjega, na vseomogočnega, pravičnega Boga, kateremu je služila moja hiša že od svojega početka, kateri ne zapusti ónih, ki v pravičnosti vanj zaupajo. Njega hočem prositi pomoči in zmage ter pozivam svoje národe, naj tudi oni isto učinijo z menoj.«

dokler se ne odstrani strankarska politika iz „Ljudske posojilnice“.

V Gorici, 6. decembra 1899.

Za načelnika:

Ivan Dermastin, odbornik.

Namesto podpredsednika je odgovoril torej znani kaplan Dermastin, ki je odklonil vsak pogovor, vsako sporazumljenje na — perfiden način. Govoril je o strankarski politiki, ko je imela njegova stranka v ravnateljstvu večino (dr. Franko, dr. Kos in Ferfila), ki morajo vsako strankarstvo izključiti..., govoril o ... krizi!

Ali tolika brezobraznost ni ostala brez zasluženega odgovora. Po nalogu skupne seje je odposlal dr. Tuma to-le pismo:

10./12. 1899.

Slavnemu vodstvu

„Centralne posojilnice“

v roke gosp. Miros. Premrov, podpredsednika, v Gorici.

S svojim sklepom od dne 16. nov. 1899. je nameravalo ravnateljstvo „G. lj. pos.“ dobiti pravo pot, kako izogniti se nepotrebnim konkurenci med novo ustanovljeno „Centralno posojilnico“ in „Gor. lj. pos.“

Pismo, katero se je odposlalo slavnemu vodstvu, temeljilo je na stvarnih razlogih in bilo dano gotovo v obliki, nad katero se slavno vodstvo ni moglo izpodtikati. Sklepalo je pismo s skromnim predlogom, naj bi slavno vodstvo „Centralne posojilnice“ blagovolilo določiti dan za skupno posvetovanje, da se sporazumno z načelstvi obeh posojilnic določi daljše delovanje.

Na to pismo je prejelo ravnateljstvo „Gor. lj. p.“ nekoliko vrstic, podpisanih po gosp. odborniku „Centralne posojilnice“ Ivanu Dermastiju, katere, ne le da se izogibljajo stvarnega odgovora, marveč naravnost odklanjajo vsako dotiko z ravnateljstvom „Gor. lj. pos.“ ter islemu podtikajo politično strankarstvo, ob enem pa predbacivajo „Gor. lj. pos.“ denarno krizo vsled političnega strankarstva. Ravnateljstvo in nadzorstvo „Gor. lj. pos.“ je vzelo v skupni seji dne 7. t. m. tako postopanje

»Učinito takó, učinimo!« so klicali navzoči jednoglasno, takó, da se je Jožefov glas, čitajoč datum in podpis, izgubil v tej mešanici glasov; spodbujajočih k molitvi za zmago...

Gospod župnik je nekoliko počakal, predno so se sešli ljudje k maši. Med tem pa si je zložil celo novo pridigo, v kateri je spodbujal vernike k zaupanju v Boga in k vroči molitvi za zmago avstrijskemu orožju...

Vojna je bila torej oglašena. Po blagoslovu so se sešli ljudje na besedo ter se pomenkovali do pozne noči, pozabivši pri tem na vse drugo. Nočni čuvaj ni oglašal najjaste pred polnočjo, a nihče se za to ni zmenil, dasi so bili v tem času še vsi po koncu...

Pri Zalešakovih se je sešla množica vaščanov, da jih je bila polna vsa izba. Starejši so pripovedovali o vojni z Napoleonom in z Italijo, pravili o Slezviku in Holštajnu, kateri pokrajini narejata nam le težavo, o katerih pa je bajde Bismark rekel, da ju dobi, če ne zlepa, pa z nasiljem; pripovedovali so o Benedeku, češ, da je vrl general, ki se je že mnogokrat odlikoval v Italiji; o Prusakih, da jih potolčemo z ovčimi kužmami ter o drugih rečeh in domislih, pri čemur je čas tekel kakor voda. Mlajši so pazljivo poslušali, naposled pa, ko je pripovedoval stric Obratil, kaki mehužneži so Prusaki, se oglasi Jožef: »Tedad bi jaz vzel na vsaki prst jednega!«

»Molči, Jožef, molči,« reče bobnar Jurij, ki si je danes slavnostno ozaljšal

Uredništvo
se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 9.
Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.
Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.
Neplačanih pisem ne sprejemlje ne uredništvo ne upravništvo.

Oglasi in poslanice

se računajo po peti vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru.

Naročnina in oglase je plačati loco Gorica.

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček tiska in zalaga razen „Soče“ in „Primorca“ še „Slovensko knjižnico“, katere izhaja mesečno v snopiščih obsežnih 5 do 6 poltor stane vsletno 1 gld. 80 kr. — Oglasi v „Slov. knjižnici“ se računajo po 20 kr. peti vrstica.

vodstva „Centralne posojilnice“ z obžalovanjem na znanje, posebno pa očitanje strankarskega postopanja in vsled tega nastale denarne krize.

Vodstvo „Centralne posojilnice“, predno očita prvemu denarnemu zavodu na Goriškem denarno krizo, bi moralo vedeti, v kakem položaju da je „Gor. lj. p.“, v drugi vrsti pa bi bilo pač dolžno utemeljiti, v čem obstoja strankarska politika ravnateljstva. Odgovor slavnega vodstva sam kaže, da se isto ni zavedalo prvega in da si je izmislilo drugo, in je s tem, žal, očitajno od strani vodstva „Centralne posojilnice“ potrdilo to, kar se zahrbtno raznaša proti „Goriški ljudski posojilnici“ z očitnim namenom, temu prvemu zavodu škodovati radi osebe, katere stoji na čelu temu zavodu.

Sporočuje sklep ravnateljstva „Goriške lj. pos.“

beležim itd.

Ali je treba še kak dokaz o Tumovi močnatosti in nasprotni — hinavščini, brezobraznosti? In v očigled tako kričečim dejstvom se je predrznil izreči predsednik „Centrifuge“ v „Prim. Listu“, da je napredna stranka odklonila vsako poravnavo, vsak kompromis.

Klerikalna nesramnost!

Dostavljam se, da dr. Tuma je hotel kar odstopiti in raje prepuštili posojilnico klerikalcem nego razdvojiti Slovence tudi na gospodarskem polju. Ali tu ni bil več gospodar samega sebe! Lepa taka odstranitev prepira! Dr. Tuma je bil od prvakov stranke pozvan, da mora vstrajati na svojem mestu, sicer je posojilnica v — resni nevarnosti, in ker nečemo prepuščati polja nasprotnikom tako po cení. Dr. Tuma se je udal in — sledila je sjajna zmaga 29. aprila.

Drugo je našim čitateljem znano. — Citatelji: sodite! Sodite, kdo je zanesel razpor na gospodarsko polje! Sodite ono ostudno hinavščino „Gorice“! Sodite: ali naj bodo tako propadli ljudje zastopniki našega ljudstva? ! Dovolj!

oprtnik z žoltim »medajlonom«: »ko bi pa opazil, kakó Prusak na tebe meri, pa bi se kaj lepo skril nekam za grm.«
»Oho, gospod, nisem takó boječ!«
»Tukaj, ko veš, da ti nihče ničesar ne učini.«

»Mislite torej zares, da bi se vstrasil pruske puške?«

»Ne mislim to, marveč vém. Bil sem na vojni; predno sem šel v boj, sem imel poguma več nego praveč, ko sem pa videl, kakó so namerili na nas Italijani svoje puške in topove, mi je bilo vendar tesno pri srcu, a bil sem starejši nego ti.«

»On se samó dela takó hrabrega«, se oglasi stari Zalešak, Jožefov oče — »ko bi pa prišlo do resnice — bilo bi drugače, saj ne more videti krvi, kadar mati zakolje petelina.«

Navzoči se spusté v smeh navzlic vsemu strahu pred vojno. Jožef zaradi kakor turški roba, pa ponosno dvigne glavo ter reče: »Kaj, oče? Torej zares mislite, da bi se bal? Ko ima iti za cesarja, se ne bojim niti petdesetih takih Prusakov. A če hočete, dokazem vam to, da se vam ne bo mogel nihče smejati, da imate bojazljivega sina.«

»Ne vém, kakó bi to dokazal...«
»Toda pusti ga na miru Vašek,« reče vsa vtrpnela strahu Jožefova mati.

»Kaj, on nam hoče dokazati...«
»Oče, če hočete, pa vam to res dokazem!«

»Hočem, dokazi!«
»Pustite li me na vojno?«
»Pustim, če hočeš iti takoj.«

Kadar pridem z vojne!

V zbirki »Iz mažarskega raja«.

Češki spisal Jan Janča.

Poslovenil Podravski.

—*—

(Dalje)

Novačenje se je pričelo že dne 15. junija in istega dne je bil tudi razglašen poziv od moravskega namestnika v Brnu o vstopu prostovoljcev v vojsko za čas potrebe za gotovo plačilo 20-25 goldinarjev. Bojno gibanje se je povečalo, ko je nekdo prinesel z Broda novico, da Slovaki v Moravski že snujejo prostovoljno krdo borilcev za planino in raván. »Vojna je že v deželi!« so klicali vsi, in gospodje pri novačenju so jim pritrdjevali, potrjuje za vojaka vsakega, kdor je bil le kolikaj sposoben...

Ko je v nedeljo, dne 17. junija, odzval zvon k veliki maši, se oglašil nakrat v vasi ropot bobna — nekaj zelo nenavadnega — in kmalu na to je oglašal bobnar Jurij Obratil z močnim in resnim glasom: »Ljudje, ne prestrašite se! Vojna zares napoči. Že smo dobili to celó tiskano od cesarskega dvora. Le poslušajte... Predno je to dogovoril in razvil cesarski manifest, že so ga obkolili naokrog vaščani in vaščanke, katere so si otirale s predpasniki obilno se udirajoče solze.

Dopisi.

Iz Št. Andreža, dne 20. junija. — Pri nas imamo sedaj mladega župana, rezervnega vojaka topničarskega polka, popolnoma izvežbanega v disciplini. Kakor je bil on, misli si, pod vojaško disciplino, tako morajo biti sedaj tudi vsi stari in mladi občani pod njegovo komando. O nastopu županovanja se je izdal tudi, kakor povsodi, policijski red. Prva točka tega reda pravi, da krème morajo biti zaprte od 1. sept. do konca aprila ob 10. uri zvečer, od 1. maja do konca avgusta pa ob 11. uri zvečer. Kasneje ni dovoljeno, da gostje vanje hodijo in tam se dalje ostajajo. Točka druga pa pravi, da iz posebnih vzrokov se more dovoliti, da so krème odprte tudi čez policijsko uro. Taka dovoljenja so le za posamezne noči, ter plača krémnar 1 K čez vsako policijsko uro.

Kako se pa vzdržuje občinski red, o tem hočem tukaj napisati par vrstic.

Náčelnika občine ali župana vidimo skoraj tako rečeno: vsako nedeljo in praznik zadnjega v krémi. Pri Petru Lutmanu, kjer se shaja sedaj ves generalni štab občine Št. Andrežke, je kréma odprta do polnoči in se pozneje (v nedeljo 10. t. m. do 1. popolnoči). Žalostno je videti v taki pozni uri po krémah valjati se može, kateri so postavljeni skrbeti za red in mir v občini. Namesto, da bi dajali mladini in tudi drugim lep izgled, jo s tem se pohujšujejo ter dajajo isti priložnost do tepeške in izgrediv. Napravljiva se jej pot do kazni in zapora. Vprašam prizadete, kedo tudi je kriv, da so naši mladeniči tolikokrat kaznovani ter delajo sitnosti sodniji in orožnikom? Gospod župan je kaj ponosen na svojo službo, ter hoče uvesti strogo disciplinarno postopanje, in tudi večkrat kakega po nepotrebnem aretuje in z aretovanjem se celo poročene može straši. Ali ti naši može, mislim, da dobro vedo, kaj je občinski zakonik, ter se tudi župana ne boje. V nedeljo 10. t. m. je tudi v imenovani krémi nekaterim grozil z aretovanjem, ali potem je odjermal, ker se je bal, da ne bi podplatov kazal, kakor jih je že ob nastopu svojega županovanja. Isto nedeljo je ba je se po polnoči z enim orožnikom in občinskima stražnikoma vstavil na cesti družbo mladeničev, ki so po vasi posteno in pametno prepevali, ter nič zalega storili. Ti mladeniči so mu pa prav pogumno odgovorili, ter sli svojo pot, in s tem pokazali, da je pamet boljša kakor žamet. Iz tega se lahl. posnema, kako pravična je disciplina, ki vada v osebni našega g. župana, da za krème svojih pristašev ne velja policijski red, pač pa velja za druge krème in uboge mladeniče, ki po vasi prepevajo.

Taka in enaka je disciplina našega g. župana. Lep izgled uživamo tudi, torej drugega ne potrebujemo. Rad bi še kaj drugega napisal, na primer o računih iz zadnjih občinskih volitev, kako je alkohol uplival, da revež M. se sedaj ni prišel do svojega deleža okoli 70 gld., ali za danes zadostuje. Če se razmere ne predrugajo, ali pa če se komu zdi ta dopis neresničen, se se oglasim.

Z brkinske planote, dne 18. junija 1900. — (Nekaj dobrega, a tudi nekaj nespodobnega). V brezovsko

»Za Bogá, Vašek, Jožef, ali sta prišla ob pamet?«
»Naj le gre; saj če pojde, zajde tje kaj za skedenj, pa se vrne iz vojne! Hahaha!«

»Torej smem, oče?«
»Smeš — rekel sem.«
»Jutri otidem.«
»Če hočeš, še danes.«
Navzoči osuplo gledajo, kakó čudno se je spremenila njiju govornica. Jožefov oče se je smejal sinovemu pogumu, češ, da doslej še ničesar ni skušil, toda materi je krvavelo srce...
Jožef vzame klobuk ter se poslovi.
»Ali že greš?« vpraša oče.
»Ne še; pojdem se le posloviti od Zabranskih.«

»Od Marice?«
»Da, in od roditeljev. Z Bogom, so sedje, lahko noč!«

Otidi. Sosedje resnobno odmajajo z glavami. »Kedó vé«, so mislili, »kaj se vse nastane iz tega? Jožef je ponosen, neodjenljiv; ima svojo glavo, kakor oče...«

Nekoliko pred polnočjo se razidejo.

Pri Zabranskih niso več svetili. Jožef potrka rahlo na okno, v izbi se kmalo oglasi šum v dokaz, da še niso vsi spali.

faro, od kar je odšel od naš prečastiti, za splošni blagor vneti gospod Matej Zupan, sedanjí dekan v Dolini pri Trstu, nam je skofija poslala namestnika v pravem pomenu besede takega duhovnika, kakor si ga v resnici želimo imeti. Da bi le ostal za prihodnjega župnika v Brezovici. Pa glej, svet, in čudite se in mislite, kaj pa sedaj povem. Po naključju me zanese pot na Vatrovlje na sv. Rešnega Telesa dan, tam sem bil pričujoč pri sv. maši, in potem je imela biti slovesna procesija z obhodom.

A na čuden slučaj sem naletel. Ko se je začel sprevod procesije iz cerkve sv. Jurja ven v vrstah pomikali, ter so hoteli misliški fantje tu, kar sem čul, vzeti v roke nebo (baidahin), pride ven iz cerkve pod klonico z moštranco in sv. Rešnim Telesom v roki tamošnji gospod kaplan, Jožef Krantič, rete srdit: »Kaj vi bodele nosili nebo, pleničarji!« ter jih je podil od držal neba. Pri tem se pridruži še nekaj njegovih pajdašev, ki so v pričo vsega občinstva jih zasramovali z grdimi besedami, fantje brez nobenega odgovora so mirno popustili nebo pričujočim drugim, če ravno so imeli, kakor že 35 let, napravljeno pravico do njega.

Kaj mislite, da se je ta gospod potolatil ter zatrl kal strasne jeze v svojem srcu? Ne — šel je zopet v zagrad ter si tam od silne jeze brisal pot raz čelo. Procesija je torej minila! Med tem pa je nastal nemir med občinstvom. Ženske so po cerkvi jokale, tarnale, druge kričale; možki so zunaj cerkve stali, ter kričali: »Pejmo domov vsi! Procesije ne bo, proč, proč z gospodom, proč naj gre od nas!« Kaj takega se nismo dočakali, tudi pomnimo né takovih novic po zakrivi samega gospoda kaplana!

Vse je bilo videti ogorčeno, razkačeno in jezno. Tudi meni se je to čudno ravnanje tega kaplana čez vse čudno zdelo, da se je storilo na tak dan pri takšnem svetem opravilu. Pol ljudstva je že odšlo domov s klicem: »Bog nam ne daj takega več!« Kaj se zgodi potem? Prijatelji njegovi pravijo tako: Da so ga čez pol ure po tej zmešnjavi pregovorili, da naj vendar, za božjo voljo, začne s procesijo, kar se jim uda. Pa čez malo časa udari nanje ploha dežja ter jih razkropi, vse je krížem bežalo, Bog je tako hotel. Kaj mislite, da je se to ljudstvo molilo — ne, le tarnalo in preklinjalo je tistega, kateri je storil to zmo. Rekli so mi mladi in stari, da prav v resnici tega vse svoje žive dni ne pozabijo.

Kam nas pripeljejo taki duhovniki, to si mora vsak lahko misliti. Kako naj takega pastirja vbogajo njemu podložne ovčice, ko s takim, grdim ravnanjem se skazuje proti njim. Jaz kličem z njimi: Dajte nam dobrih, za splošni blagor vnetih dušnih pastirjev, od katerih ne bodi na nobeno stran nikakega nasprotovanja in nerednosti, od drugačnih pa ljubezen in spoštovanje proč! Spoštovali bomo le tiste, ki bodo pravi pastirji, pravi duhovniki, ki bodo z nami, ne vedno proti nam.

Kmečki fant.

Domače in razne novice.

Cesar pride v Gorico, kakor čujemo — najbrže prve dni meseca septembra. Vspored svečanostij, za katere je odprl de-

»Kdo trka?« je bil slišati glas, in Jožef je poznal, da povprašuje to oče Zabranski.

»Jaz sem, Zalešakov Jožef.«
»Kaj še hočeš takó pozno?« — Danes ti Marica ne smé odpreti. Bilo bi to lepó — mi drevenimo strahú, ona pa se shaja z ljubókom.«

»Odprite, stric! Povem vam nekaj jako važnega in takó zopet otidem.« Zabranski prižge malo oljnato svetilnico ter gre odpirat.

»Kaj mi torej hočeš?«
»Prišel sem se posloviti od vas.«
»Kaj ti je vendar prišlo v glavo?«

A kam hočeš iti?«
»Pojdem v vojsko, oče mi je že dovolil.«

»Eh, ne narejaj neumnostij in počakaj, da te vzamejo. Za vojaščino imaš še dovolj časa. Lahko se boš tam še pretepaval, da ti bo kar presedalo.«

»Recite, stric, hočete, jaz sem se že odločil. Druge rati bi me oče oprostil vojaščino, ker sem jedini sin na posestvu. — Pojdem in se bom bojeval proti Prusom, da ljudje ne porekó, da Zaleškov Jožef je imel dovolj poguma, dokler ni ovažal smodnika; ko pa je čul o vojni, se je skril za peč. Kje je Marica, da se poslovim od nje?«

(Dalje pride).

želni zbor dež. odboru neomejen kredit, ni se določen.

Druga železniška zveza s Trstom. — Iz Celovca poročajo, da je bil dne 18. t. m. sestavljen konečni zapisnik o pregledovanju proge nameravane železnice Ture-Schwarzbach-Št. Vid-Möllbrücken. Ljudstvo se načrtu ni niti najmanje zoperstavljalo, namreč je bilo z vsem na sploh zadovoljno.

„Sokol“ in „Gorica“. — O izietu „Sokola“ v Solkan je napisala „Gorica“ nekoliko vrstic svoje — fantazije. Koliko se sme „poročevalcu“ verjeti, dokazuje to, da je videl sokolsko četo z vojaško godbo na čelu prikorakati v „Solkan“, dotim vsakdo ve, da voj. godba tega ne sme... „Gorica“ govori o apatičnosti Solkancev in pokaže svoje konjsko kopito starosti, češ: radi njega so Solkanci izostali... Da so Solkanci za lepe veselice (— za plese pa ne!) apatični, je delo klerikalcev, ki tam rogovilijo.

Ta napad „Gorice“ na „Sokola“ nam dokazuje, da „Goričanska“ klika podira vse, kar ni v njenih krempljih. Nič čuda, ako tudi „Sočani“ vračajo čedalje bolj silo za ognjilo.

Iz Banjaluke nam piše tam bivajoči naš rojak, da tudi tamošnji Slovenci niso izostali od proslave pevškega društva „Trebevič“ v Sarajevu, marveč so se združili z brati Hrvati in drugimi Slovenci, ali na žalost, veliki zóč se je izlil nad nas od strani bratov Srbov, in 10. t. m. smo videli na srbski pravoslavni cerkvi vihrati madjarsko zastavo, vse proti bratom Hrvatom in Slovencem.

„Tiho delovanje“ — slepilo. — Srečno je našla „Gorica“ v naših člankih pod takim naslovom neki formalen pogrešek gledé na dovoljenje svote za par...ko razstavo, od katere bomo imeli koristi vsi (??), in sedaj jaha na tem pogrešku, češ, ni imamo prav. Skrbno pa se ogiblje vsega stvarnega, kar je v člankih, in ker se ogiblje, potrjuje tudi sama, da vse stvarno v naših člankih temelji na istini, in potrjuje s tem v prvi vrsti, da dr. Gregorčič je kapituloval pred Lahi in vlado — in s takim potrjevanjem smo mi zadovoljni. Punktum!

Nasledki ponočevanja in prepira.

— Na sveti večer lani je sedel v gostilni pri Primožičevih v Mirnu 24 letni Josip Černic iz Sv. Mihela, in ne daleč od njega je sedel Miha Rodar iz Rupe. Pili so in se pogovarjali. Okoli 10. ure pa sta se ta dva možaka nekaj sprla, Černic je šel ven ter prišel nazaj s kamnom, s katerim je ranil Rodarja v obraz na levi strani precej nevarno, vsled česar ta ni mogel delati 14 dni. Černic je bil radi tega poklican pred sodnijo, kjer se je izgovarjal, da je bil pijan, da ni vedel, kaj je delal in da drugo jutro se ni spominjal na nič. Priče pa so izključile tako pijanost, in Černic je bil obsojen na 5 mesecev v ječo, Rodarju pa mora plačati 85 gld. za bolečine in za odtegnjeni zaslužek.

— Kaj stori ponočevanje in prepir!

Kdo je največji klerikalec na Goriškem? — Tako vprašanje je bil zastavil

„Prim. list“ v zadnji številki, katera je bila izšla še v „Hilarijanski tiskarni“. Ko se je prerodil ta pobožnjak v „Narodni tiskarni“, je naznanil, da priobči rešitev te uganjke. »Kdo je največji klerikalec na Goriškem?« prihodnjic, to je pretekli četrtek. (Koliko časa imajo na razpolaganje ti semeniški profesorji, da se bavijo s takimi „vprašanji“?)

Tako se je tudi zgodilo. In sedaj, čujte rešitev. »Največji klerikalec na Goriškem je Andrej Gabršček, ker ima vse klerikalce v želodcu«. Imenitno! In za tako rešitev so potrebovali ti veleučeni rimski doktorji celih 14 dni! Pretekli teden so klicali na pomoč celo sv. Duha, da bi jih razsvetlil, in glej, ta četrtek so prišli na dan z imenitno rešitvijo, da največji klerikalec na Goriškem je Andrej Gabršček, ker ima vse klerikalce v želodcu.

Obrnimo ost! Z rešitvijo te uganjke je rešena tudi druga, namreč: »Kdo je največji liberalalec na Goriškem?« Po tendenci „Prim. lista“ se glasi rešitev te uganjke tako: »Največji liberalalec na Goriškem je dr. Jožef Pavlica, ker ima vse liberalce v želodcu«.

Tako sta z božjo in dr. Pavličevo pomočjo rešeni srečno ti dve „vprašanji“, kateri nista dala našim „prijateljem“ miru že toliko časa. Hvala Bogu, v tem pogledu smo torej na čistem, in sedaj vemo, kje je „posobljeno“ klerikalstvo in kje „liberalstvo“!

Radi tatvine pred sodnijo. — Te dni je stal pred sodnijo v Gorici 18 letni fant Ivan Lango iz Banjsic, obtožen tatvine,

ker je ukradel nekemu Zorzinu iz zaprtega kovčega 12 K in nekaj vinarjev; tatvino je izvedel s posebnim ključem. Obsojen je bil na mesec dni zapora.

Slepilci z „omejeno“ in „neomejeno“ zavezo. — „Prim. List“ od četrta je priobčil inserat, s katerim bobna v svet svojo „centralno posojilnico“. Napisano je, da ta posojilnica je zadruga z neomejeno zavezo, istotako je sestrice-„devica“ včeraj priobčila inserat o „centralni posojilnici“, zadrugi z neomejeno zavezo. Tukajšnja okrožna kot trgovinska sodnija je prijavila lani v „Osservatore Triestino“ razglas, v katerem smo čitali, da „centralna posojilnica“ je zadruga z omejeno zavezo, in v razglasu od 31. maja t. l., priobčenem dne 2. t. m. v „Osserv. Triest.“, imenuje baš ista sodnija to posojilnico „zadrugo z omejeno zavezo“.

Odkod torej kar nakrat zadruga z neomejeno zavezo? Vidi se pač gospodom doktorjem, profesorjem itd., ki stojé okoli „Centrifuge“, da še ne vedo, kakšen zavod je tista njihova posojilnica, ali z omejeno ali neomejeno zavezo. Tako malo poznajo posojilništvo, da pišejo o „Centrifugalni“, da je zadruga z neomejeno zavezo, dotim je z omejeno, kar je vendar velika razlika! Tisto jamstvo, katero zahtevajo, imenujejo neomejeno, vpisana pa je posojilnica kot zadruga z omejeno zavezo.

Ali ste jih videli slepiče? Ali nič ne vedo, in niti tega, da njihova posojilnica je zadruga z omejeno zavezo, ali pa nalašč slepijo ljudi! In taki „može“ dobé pravico, imeti posojilnico! Kdo jim bo zaupal, kdo verjel, kakšno varnost imaš pri takem denarnem zavodu, čegar voditelji niti ne vedo, kako se isti prav za prav imenuje. Kdo sme zaupati takim slepičem? In ti ljudje hočejo gospodariti Slovencem na Goriškem!

Prihodnjic povemo še dalje, kako slepijo, ker inserat, s katerim oznanjajo „Centrifugo“ ter vabijo k pristopu, je jako značilen za to gospodo in ob enem kaže, v kako nevarnost bi prišli oni, ki bi se dali preslepiti, da bi pristopili k temu klerikalnemu danarnemu zavodu.

Hrvatje v Gorici. — V četrtek je prišlo v Gorico 15 slusateljev na poljedelski soli v Križevcih na Hrvaškem pod vodstvom profesorja Lenarčiča (ki je doma z Vrhnik). Ogledali so si tukajšnje poskuševališče in oddelek kmetijske sole. Iz Gorice so odšli v Villanuova, potem v Monastir, odkoder gredo na Koroško in nazaj domu.

Radi požganja obsojen. — Furlan Evgenij Bosma, 25 let star mož, ki je po obrti čevljar v Fiumicellu, je bil prišel dne 7. maja t. l. na to misel, da počge nekoliko trsja v Sv. Valentina. Storil je to res pri kmetu Skarelu, kateremu je prizadel škodo okoli 25 gld. K sreči se ogenj ni razširil; drugače bi bila nastala lahko velika škoda, ker zažgal je bil v bližini senika. — V četrtek je stal pred tukajšnjo okrožno sodnijo, kjer je tajil dejanje, radi katerega je obtožen, ali priče so govorile drugače, in Bosma je bil obsojen na 6 mesecev ječe.

Dr. Pavlica — misijonar. — Pa ne na Kitajskem, o ne, marveč prav na varnem v Gorici. V „Prim. listu“ piše, da katoliški listi se morajo pomnožiti, in če izhaja liberalni list dvakrat ali trikrat na teden, mora izhajati tudi katoliški list dvakrat ali trikrat, ker to je pravo misijonsko delo.

Doslej smo imeli za misijonarje le tiste duhovnike, ki v daljnih deželah oznanjajo besedo božjo, in k večjemu še tiste sitneze, ki prispo vsako toliko časa v ta ali oni kraj pridigat ter ljudi preganjat v spovednice, koder zabavljajo liberalnim listom itd., „misijoni“, ki zapuščajo navadno tudi žalostne spomine — sedaj pa je nam odkril dr. Pavlica novo vrsto „misijonarjev“, to so blagoslovljeni katoliški žurnalisti! In tak „misijonar“ na Goriškem je dr. Pavlica. „Prim. list“ s svojimi podlostmi pa vrši katoliško misijonsko delo. — Če krade komu čast in poštenje, je to misijonsko delo, če laže o svojem bližnjem najnesramnejše, je to misijonsko delo, s kratka: kar stori kak blagoslovljeni žurnalist-misijonar, vse je misijonsko delo, glavni namen tega misijonskega dela je pa, držati ljudstvo v nevednosti in v vedni odvisnosti. Lepi „misijonarji“! Sami počenjajo, kar hočejo, vest si hitro potolazijo čes, saj to, kar sem storil, je misijonsko delo — svojega bližnjega pa, ako se jim ne uda brezpogojno, pehajo v zrelo pekla, če bi smeli še, pa bi ga sežgali na grmadi po vzorcih srednjeveške inkvizicije.

Duhovnik ubijalec. — V Granadi na Španskem je končal v četrtek proces, ki je

vzbudil po celih deželi veliko senzacijo. Bil je namreč na zatožni klopi mlad duhovnik, imenoma Julian Angarita, kateri je ubil svojega lastnega očeta. Sokrivci so bili tudi njegova mati in dva brata. Vzrok umoritve je bila pohlepnost po denarju. Umor je bil dobro premišljen, Don Julian je namreč raznesel vest, da je njegov oče bolan na umu in da ga treba prepeljati v norišnico. In res, 11. oktobra 1898. so ga odpeljali iz rojstne vasi. Na potu se ustavijo v gozdiču, kjer so očeta upijali in mu dali piti čašo strupa, vsled česar je takoj umrl. Da bi se očeta ne moglo spoznati, so mu razbili črepijo s kamnom. Don Julian pa je v domačo vas prinesel vest, da je njegov oče v norišnici umrl, in ta ubijalec je bil tako nesramen, da je bral za svojega očeta celo maso-zadušnico. — Po večernej, jako razburilivi razpravi se je izrekla 21. t. m. sodba. Obsodili so tega „božjega namestnika“ in njegove sokrivce na smrt!

Tatila v prodajalnici. — V prodajalnici Iv. Delpina v Vrtni ulici je prišla predvčerajšnjim neka Jos. Olivatti, stara 42 let, iz Gorice, kupovat nekatere reči. Ko jo je postregel trgovec, je rekla, da mora malce počakati, da pride neka ženska, katera ima zanj denar. Šla je iz prodajalnice, pa se zopet vrnila, čes, da je se ni. Trgovec je zapazil, da ženska drži skrito v gubah svoje obleke solnčnik, katerega se je malo videlo, ako se je pregibala. To se mu je zdelo sumljivo. Ko je zopet šla ven, je poklical redarja, ki je žensko aretoval. Pokazalo se je, da solnčnik je last Delpina ter da ga je ta ženska ukradla. Med potom, ko jo je gnil redar, je vrgla zavoj v vežo neke hiše. V istem je bilo par čevljev ter nova masna knjiga; Olivatti ni hotela povedati, kje je dobila vse to. Na redarstvu jo poznajo že kot staro grešnico.

Tiskarsko društvo v Gorici bo slavo jutri 500-letnico Ivana Gutenberga, izumitelja „crne umetnosti“. Pri Drcherju bo v to svrhu dopoldne ob 9½ predavanje.

Pevsko in bralno društvo v Št. Andrežu priredi jutri javno tombolo pred novo cerkvijo. Dobitka: činkvina 130 kron; tombola 260 kron. Začetek točno ob 5. uri in pol popoldne. Pri igri bode svirala veteranska godba iz Prvačine. Srečke se prodajajo v bližnjih občinah ter v Gorici pri g. brivcu Pucelj, v tobakarnah pri g. Schwarzu v Šolski ulici in pri g. Jellersitz v Nunki ulici po 40 vin. V slučaju slabega vremena se tombola odloži na dan 1. julija. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Pevsko društvo „Nabrežina“ priredi dne 1. julija 1900. javno tombolo na javnem trgu s sledecima dobitkoma: Činkvina 100 kron. Tombola 200 kron.

Karte se bodo dobivale po prodajalnicah in na dan tombole na različnih krajih na trgu po 40 vin. komad.

Začetek tombole bode ob 5. uri popoldne. Pred, med in po tomboli igra Nabrežinska veteranska godba.

Pred in po tomboli bode javni ples na krasnem dvorišču gosp. Silvestra Caharije. Plesni komad po 20 vin. V slučaju slabega vremena se tombola odnese na prihodnjo nedeljo 8. julija.

Med občinstvom, ki je naklonjeno pevskemu društvu, se je sprožila misel, da bi si našo pevsko društvo „Nabrežina“ omislilo tudi primerno društveno zastavo, in sicer se letos.

Odbor pevskega društva je torej v svoji seji dne 19. t. m. sklenil, da skliče za dne 29. t. m. ob 4. uri popoldne v društveno sobo izvanredni občni zbor s sledecim dnevnemu redom:

1. Sklep glede nabave društvene zastave in preuredbe društvenih pravil. 2. Razni nasveti in predlogi. — Precej ko se je raznesla vest o zastavi, je dobilo društvo do sedaj že kakih 280 kron.

Ker se je precej ob začetku pokazalo tako zanimanje za zastavo, smemo upati, da tudi drugi kmalu s poljubnimi doneski prihitijo in tako omogočijo, da se zastava že mesca julija naroči in mesca septembra t. l. blagoslovi.

Imena darovalcev in znesek prijavimo po obnem zboru.

„Bralno društvo“ v Nabrežini vabi vse gg. društvenike k obnemu zboru, ki bo jutri dne 24. t. m. ob 10½ uri predpoldne v bralnici.

Listneca. — G. dopisniku v S. Dopis priobčimo prihodnjice, za danes je preobširen. Hvala in pozdrav!

Razgled po svetu.

Nemški poslanec dr. Grabmayr, zastopnik ustavovernih nemških veleposestnikov, je govoril te dni svojim volilcem v

Meranu. Vsi nemški listi, v katere si pogledal, so se bavili z njegovim govorom. Govoril je seveda o obstrukciji, in sicer da nemška svoj čas je bila opravičena, česka pa neopravičena in brutalna. Levica je premagala obstrukcijo ter razbila desnico, prišlo je do nove večine. Ni dvoma, da Poljaki in kat. ljudska stranka potegnejo z levico, da postane trdna nova večina. Da pa bo mogla ta vspešno delovati, je potreba, da stori Körber take korake:

Prvič mora odrediti nove volitve, drugič s § 14 ustvariti jezikovni načrt in tretjič na enak način tudi novi poslovni red. Rekel je: Ona državna stiskala, za katero je bil namenjen § 14., so se pokazala danes v toliki meri, kakor se nikoli. Ako zastane vse državno življenje, dokler se ne odstrani sveta ta pogubni jezikovni prepri in ako je vsak temeljito prepričan, da avstrijskemu parlamentu v doledni dobi z rešitvijo jezikovnega vprašanja ni mogoče zagotoviti parlamentarnega reda, tedaj se pokaže gotovo ona nujna potreba, za katero je izdan za silni § 14. Nasprotna trditve v česki spomenici glede kršenja §§ 14. in 19. osnov. zakona je neosnovana. Z novim poslovnim redom bi bila sicer onemogočena tudi nemška obstrukcija, toda boljše je manjše zlo.

Levica ostaja trdovratno pri tem, da v Avstriji mora biti vse nemško, le Poljakom se pusti svoboda. Slovence in Čeha pa treba pritisniti ob zid. Torej čakajo nas zopet hudi boji, in v teh pač morajo stati Čehi in Slovenci drug poleg drugega, bok ob boku proti nemski objestnosti!

Poljska sodba o Jaworskem. — Poljski list „Glas Naroda“ pravi:

„Izjava, da je povrnitev desnice izključena, da mora priti do večine, sestavljene od Nemcev in Poljakov, da treba Čeha iztisniti iz predsedništva in komisij — ta izjava, polna cinizma, dokazuje, da g. Jaworski ob vsej neslanosti svoje argumentacije dobro ve, kaj hoče, in kar so mu naložili, da mora hoteti. On pravi tudi, da si je „obrambo“ interesov države izbral kakor glavni cilj svoje politike, prav tako, kakor si predstavljajo v predsobah dvorne plače. G. Jaworski naj se le pozuri, da ga ogorčenje dežele skoro ne prepodi s silo s pozicije, navidezno take trdne.“

Iz tega sledi zopet, da med Poljaki je mogočena struja, ki se ne strinja s postopanjem vit. Jaworskega v drž. zboru. Torej je skoro neverjetno, da bi mogel hoditi poljski klub dlje časa z Nemci proti drugim Slovanom.

Grof Muravjev, ruski državni kancelar in minister zunanjih del, je 21. t. m. nenadno umrl. Muravjev je bil naslednik Sobanova. Predno je postal kancelar, je bil poslanik v Kodanju. Kot minister zunanjih del je bil na glasu izvrstnega politika, do katerega je radi tega imel ruski car tudi popolno zaupanje.

Vsi listi se bavijo s smrtjo Muravjeva. Povdarjajo posebno njegove simpatije in naklonjenost do Francije ter njegovo miroljubnost. Posebno ga slavijo francoski listi, zatrjeva, da zveza z Rusijo ostane tudi po smrti Muravjeva.

Umrl je najbrže vsled prelitja krvi v možgane. Kakor navadno, je šel potem, ko je vstal, v svojo pisarnico ter se vsedel k pisalni mizi v popolnoma dobrem stanu. Nekoliko pozneje je pil kavo, toda vse ni spil, znamenje, da mu je prihajalo slabo. Ko je za nekoliko časa stopil v sobo njegov strežaj, ga je našel stegnjenega na tleh. Poklical je hitro zdravnike, kateri pa so zamogli samo konstatovati smrt.

Istrski deželni zbor bo sklican najbrže še tekom poletja. Deželni glavar Campitelli, ki je sedaj na Dunaju, obišče v to svrhu tudi ministerskega predsednika, da se dogovori o času ter o modaliteti, kako in kam sklicati zbor.

Tržaški mestni svet. — Četrtek zvečer je imel sejo, v kateri je bilo čuti važnih reči. Svetnik Zanetti je interpeloval radi dogodkov pri sv. Jakobu ter klical, da treba varovati laski značaj mesta. Pozival je župana, naj ukrene vse potrebno, da na praznik sv. Jakoba se Slovenci ne smejo udeležiti cerkvenega obhoda z zastavo sv. Cirila in Metoda. Župan je obljubil storiti vse, kar se mu zdi potrebno. Zastopnik vlade Jettmar je rekel, da slovenskega napisa na zastavi še ni smatrati za izzivanje, da pa poklicana oblast poskrbi za red.

Dr. Rybář je povedal gospodi, da laski značaj mesta mora biti jako šibek, ako ga že bela zastava Slovencev spravi v nevarnost. Dalje je stavil dr. Rybář nujni predlog, da se dovoli ogledskemu odboru za pomoč proti pelagri v Furlaniji 1000 K podpore. Predlog je jezil Lahe, in zvižali so se, kakor kaže, ali končno je Combi predlagal, da se za podpore 2000 K, Venezian je bil tudi za dodatečni predlog Combijeve z d. stavkom, da treba vprašanje še temeljiteje proučiti. Kaj je storil na to župan Sandrini? Prvotnega predloga dr. Rybářa niti na glasovanje ni dal, marveč le dodatečni predlog Combi-Venezian. Taka je laska pravica, ali izbrisati se vendar ne dá, da Slovenec jih je moral opozoriti na pelagro v Furlaniji, na tisto njihovo glasovito človekoljubnost, čeprav bodo tajili predlog Rybářov ter govorili le o onem Combi-Venezianovem....

„Zveza tržaško slovenske mladine“ vabi na prvo vrtno veselico s saljivo tombolo, katero priredi jutri v nedeljo ob 5. uri pop.

na šolskem vrtu družbe sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakobu (Via Giuliani 28). Na veselici bo svirala popolna „Nabrežinska godba“ ter blagohotno sodelovalo „Slov. pevsko društvo“. Vstopnina na veselico 50 stotink (25 nvt.). Otroci do 12 let so vstopnine prosti. Med točkami se bodo prizigali krasni umeteljni ognji. Ker je čisti dobiček namenjen k vstavitvi „Narodne godbe“, se preplačila blagohotno sprejemajo. Na dnevnem redu je petje, godba, tombola in slobodna zabava.

Vojna v „Nebeškem kraljestvu“. — Poročila iz Tientsin-a javljajo, da so naskočili bokserji nekatere naselbine tujcev. Napad pa so odbile ruske čete, ki štejejo t. m. 2000 mož. Ko so pa začeli bokserji po mestu ropati, so Rusi streljali nanje in jih s 15 streli ubili kakih 300. — Tudi so sedaj znane posameznosti izza obleganja in osvojitve mesta Taku. Prvo trdnjavo so vzeli Japonci, drugo Angleži. Združeni Rusi in Nemci pa so vzeli južne trdnjave. Ranjencev, katerih je okoli 100, je prepeljala japonska ladja v Scio, kjer jim bo streglo japonsko društvo „Rudečega križa“. Stanje ranjencev je povoljno. — Tudi se potrjuje vest, da je admiral Seymour z mejnardnimi četami prispel v Peking. Na jako težavnem in trudopolnem potu so imele čete 5 prask z vstasi, pri katerih so izgubili Kitajci okoli 500 mož. Izgube evropskih čet so prav neznatne. — Tudi je došla še nepotrjena vest, da je majordom cesaricevdove, knez Tuan, zažgal cesarsko palačo ter ubil cesarico-vdovo in cesarja. Knez Tuan se je potem baje usmrtil. — Mejnardne čete dobivajo vsaki dan novih močij. Japonska je poslala na Kitajsko 3 vojne ladje, 2 drugi poslje v kratkem, na ruskem prostovoljnem brodogovju je 5600 mož, ki so tudi namenjeni na Kitajsko. Nemčija se tudi pripravlja na večjo odposiljatev. V Kielu je že zbranih 2000 mož, kateri v kratkem odjadrjo. Tudi misli Nemčija pripraviti za odhod nekatere vojne ladje stare oblike; nekatere križarke, ki so v inozemstvu, so tudi dobile povelje, da odplujejo takoj na Kitajsko. — Tudi Avstrija pošlje na Kitajsko vojni ladji „Maria Teresia“ in „Zenta“.

Vest, da je Seymour z mejnardno četo osvojil Peking, je izmišljena. Seymour je ostavil Tientsin že pred 8 dnevi in se sedaj ni nobenega poročila o njem, čeravno bi v tem času tudi po najdaljši poti, ki bi znala blizu 100 km, lahko došel v Peking. Vsled tega so vznemirjeni vsi politični krogi in se bojé za usodo te armade.

Poveljnik nemške vojne ladje „Illis“, imenom Lams je umrl vsled ran, katere je dobil pri obleganju mesta Taku. — Zadnje vesti poročajo, da se je Seymour vrnil v Tientsin; iz Pekinga ni že 15 dni nobenih poročil. — Kakor se poroča, so bombardirali bokserji Tientsin 2 dneva. Zgube znašajo 100 mož. V Tientsinu so baje umorili 1500 tujcev. Armadi v Tientsinu gre okoli 2000 mož broječa mejnardna četa na pomoč.

Ministerska kriza v Italiji bi bila rešena. Starčku Saracco se je posrečilo sestaviti novi kabinet, kateremu bo on predsedoval. Novo ministerstvo se predstavi danes zbornici. Ministerstvo Pelloux je torej pokopano.

Vstaja v Bulgariji. — Dnevnik „Telegraph“ poroča, da so pri vasi Duronkulak kmetje-vstasi dvakrat streljali na eskadron konjikov ter pri tem ubili jednega stotnika in poročnika in ranili 12 vojakov. Broječi 200 mož so namreč kmetje obkolili ono eskadro; vendar se je enemu vojaku posrečilo uiti in obvestiti najbližnjo vojsko posadbo. Takoj se je odpravil celi regiment na pot, rešil eskadron in razgnal vstase. Vstaja, o kateri smo že govorili, postaja vedno bolj neravna ter se ne dá udusiti z lepa.

Raznotero. — Kuga v Aziji se je zopet pojavila in sicer v Smirni. Znanih je dosedaj 9 slučajev. — V Mariboru pred poroto so obsodili 30 letnega Jurija Doherskega v ječo na 7 let, ker je bil oropal 70 letnega Boštjana Frangeža za 4 gld. — V Ljubljani se je ustrelil v gojzdu 16 letni dijak-realec Bruno Eichelster iz Trbovelj. Vzrok baje strah pred slabim šolskim spričevalom. — Na kranjsko-istarski meji je divjal dne 18. t. m. grozovit vihar-vrtnec. Razkril je popolnoma kakih 15 hiš ter izrul več orehov, starih po 100 in več let. Sadno drevje je pokončano, skode je okoli 300.000 K. — Z Vrhnice imajo železnico v Ljubljano. Sedaj pa hotejo zvezati Vrhniko tudi z Logatcem, in v to svrhu so te dni začeli že meriti novo črto. — Baden Powell poroča iz Rustenburga, da je ujel poveljnika Stejna, kar je najvažnejši dogodek na bojišču v južni Afriki.

Narodno gospodarstvo.

Trgovina s svilodi se je že precej močno razvila; cena je ostala skoraj ravno ista, kakor začetkoma, namreč 3 K za kg. Posebno mnogo svilodov se proda v Gradišču ob Soti, kjer jih je samo trdka de Finetti kupila v četrtlet 120 q.

Promet na avstrijskih železnicah v mesecu aprilu je bil ta-le: prevozilo se je 12.944.375 oseb in 8.215.240 tonelat (a 1000 kg.) blaga. Skupni dohodek znaša 47.148.674 K. Promet v ravno istem mesecu lanskega leta je bil nekoliko manjši; dohodek je bilo namreč 44.244.837 K.

V prvih štirih mesecih 1900 se je prevozilo 41.849.039 oseb in 29.561.637 ton. blaga. Dohodki znašajo za te štiri mesece 170.481.801 K.

Vprašanje o zavarovanju za starost in nezgode. — Najrazličnejša socijalna vprašanja, pred polstoletjem, lahko tudi se rečemo pred 30, 15, da celo še pred 10 leti popolnoma zanemarljiva, so sedaj predmet vsakdanjih razmišljanj in posvetovanj. Jedno prav važno socijalno vprašanje je to o zavarovanju za starost in nezgode. Podkrepljevati in dokazovati le trditve pač ni treba! Kdor le gleda življenje z odprtimi očmi, pritrudi nam. Vendar si pa hočemo malo ogledati, kako se pečajo s tem vprašanjem merodajni vladajoči krogi nekaterih držav. Na prvem mestu moramo pogledati v Nemčijo; zakaj, je znano — kajti Nemčija je v narodno gospodarskih in socijalnih vprašanjih skoro vedno prva, ki se odloči za kak smeli korak. V Nemčiji je uvedeno zavarovanje za starost in nezgode že daljšo dobo, v zadnjem času se je pa začela neka reformacija. Popreje je bilo zavarovanje le za navadne delavce, sedaj se je razširilo na vse delovodje in tehnične, na služabnike v domacijah, na privatne učitelje in učiteljice, ali le na one, ki si ne zaslužijo na leto več nego 2000 mark. Pojem nezmoglosti za sleherni delo so formovali obsejnost in razumnejše; popreje se je moralo plačevati prispevke za zavarovanje v celoti 1410 tednov, sedaj so znižali na 1200 tednov.

Dosedaj je bilo zavarovanje razdeljeno v 4 oddelke, sedaj so pripojili še jedni, namreč peti, na teden. — Anglija je pretežno industrijalna država. Človek bi pričakoval, da bode ta država tudi skrbela za to tako važno vrsto podpornih pripomočkov. Ali temu ni tako. Izvestni socijologi in narodni gospodarji so sicer pred časom trdno mislili na realizovanje državnega zavarovanja za starost in nezgode, pa državni zbor je dejal: to bi preveč stalo, kajti pri nas na Angleskem je preveč revnih ljudi. No, pa tudi delavstvo v nekaterih krajih se je postavilo proti državnemu zavarovanju. To je bilo namreč ono delavstvo, ki ima že dlje časa trdne strokovne organizacije, katere imajo dobro vspevajoče podporne zaklade. Seveda se je tudi potem misel na državno zavarovanje opustila, ali le za malo časa, kajti sedaj se je zopet pojavil predlog za zavarovanje, po katerem bi zavarovani 65 letni državljani, ki nima na teden več nego 10 šilingov (12 K), dobival na teden najmanj 5 (6 K), največ pa 7 šilingov (8-40 K). Komisija spodnjega parlamenta mu je pridelala še dostavek o ubostvu, vsled katerega se bo skrbelo tudi za postlene in bolehnne siromake s tem, da se jih bo vneslilo v najrazličnejše rodbine na hrano in oskrbo. — Tudi v Italiji, ki je, kar se tiče socijalne politike, na najzadnjaška kulturalna država, se začenejo vladni krogi že malo zanimati za revne in nepremožne sloje. Enrico Ferri in še mnogi drugi italijanski socijologi pravijo, da je to zanimanje tudi v Italiji vzbudilo, kakor druge povsodi, čvrsto in čilo socijalnodemokratsko gibanje. Lani, že koncu leta, so ustanovili tzv. „Narodno blagajno za zavarovanje za starost in nezgode“, ki ima že danes okoli 15 milijonov lir kapitala.

Država se je namreč obvezala dajati v pokritje stroškov vsako leto tretjino dobitka poštne hranilnice, sodnih depozit in vakantnih podedovanj. Upravo vodi avtonomni administracijski svet, ki je sestavljen iz odličnih politikov, državnikov in znanstvenikov. Že omenjeni posl. Ferri pripoveduje, da bodo od 31. dec. l. 1900. naprej v administracijskem svetu tudi zastopniki delavstva. Centralna pisarna je v Rimu, filijalke pa po najrazličnejših mestih. Filijalka je lahko tudi vsak poštai ali občinski urad. Član „narodne blagajne“ more biti vsak obrtnik, tovarniški delavec, hlapec, dekla itd. Zavarovaneu ni treba, da bi plačeval v določenih obrokih, v tednih, mesecih itd., od njega se le zahleva, da na leto plača 6 lir. 6 lir je najmanjši prispevek, največji je pa določen na 10 lir. Ko je zavarovane star 60 let, lahko hleva likvidacijo. Renta se določa najmanj na letnih 180 lir.

Zavarovaneu dobi posebno knjižico, na katero mu plača vsak poštai urad rento, časih celo za 3 mesece naprej. — V Belgiji je tamojnija klerikalna vlada izdelala nekaj načrt zakona o zavarovanju za starost in nezgode, ali ta načrt je vzbudil vsled svoje nezadostne kakovosti splošno nevoljo. — Brez dvombe je se v vseh teh državah potreba temeljito predelati bodisi za one bodisi načrte o zavarovanju za starost in nezgode; mi se seveda v kritikovanje navedenih ne bomo spuščali. Konstatovali smo le dejstva. Veseli nas, da se saj toliko počenja skrbeti za starost nepremožnega delavca. Izpustili smo Avstrijo. To pa iz „umevnih razlogov“.

Književnost.

„Triglavske rože“. — Valec po slovenskih napevih za klavir zložil Viktor Parina. Cena kr. 2-50. V zalogi Olofa Fischertja v Ljubljani je izšla ta nova skladba slovečega našega skladatelja g. Parme. Ocen o valemu napiše gotovo v to poklicani strokovni list, mi skladbo le priporočamo, in za priporočilo govori najbolje ime skladatelja samega.

„Practische Grammatik der serbisch-kroatischen Sprache“ für den Selbst-

unterricht. Profesor Emil Muža je izdal že v tretjem izdanju tako praktično slovnico v zalogi A. Hartlebna na Dunaju. Knjiga, ki je prav priročna z okusno opremo, stane 2 K 20 vin.; obsega 30 pol. Kolikor smo imeli prilike, pregledati jo, služi knjiga povsem svojemu namenu, to potrjuje pa še najbolj okolnost, da je izšla že v tretjem izdanju. Nemoem, ki se uče hrvaščine ali srbsčine, pride knjiga vsekakor prav.

Svileno blago za neveste glđ. 10-50

in višje — 14 metrov! — poštnine in carine prosto Vzorci z obratno pošto; ravno tako črne, bele in barvane „Hennebergove svile“ od 45 kr. do glđ. 14-65 meter.

G. Henneberg, tovarnar svile
(b) (c. in kr. dvorni zalagatelj) v Gorici.

Klepar Artur Makuc
Izla ulica 1. Gorica Via Strada 1
priporoča

škopilnice proti perunospori
(ponovljene po Vermorelovih sestavi.)
Baker je trd in svetel. Zaliskne valvole se more lahko premeniti. Škopilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji lastnika.

Cena je zelo nizka.

Stroj za žveplanje sodov, iz cinkanege železa.
Priprava za obnavljanje vina pred plesnobo in cikanjem pri točenju iz soda (kan).
Meh za žveplanje grozja raznih sistemov. — Cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice.
Sprejema v popraviljanje vsakovrstne druge škropilnice, kakor tudi prevzema vsa druga v kleparsko obrt spadajoča dela.

KISLA VODA LAJOS

je priznana najboljša in najzdravejša med vsemi vodami te vrste. Ima v sebi magnesijske več kot vsaka druga voda: na 1000 gramov vode ima 31-61 gramov magnesijske. (Magnesijska je pravo učinkujoče sredstvo).

Vdobja se v vseh lekarnah in mirodilnicah. Jedino zalogo za Gorico in okolico ima Ang. Fornizzi v Gorici.

Najboljše berilo in darilo je vsestransko jako pohvaljena

„Vzgoja in omika ali izvir sreče“

(neobhodno potrebna knjiga za vsakega človeka, kateri se hoče sam lahko in hitro navaditi vsega potrebnega da more sebe in druge blažiti in prav okati), ter se dobi za predplačilo 1 glđ. 50 kr., po pošti 10 kr. več, a i proti poštnemu povzetju pri J. J. Valenčiču na Dunaju, III. Bez., Hauptstrasse No 84, 3. Stge., II. Stk., Th. 38.

Zaloznik ozir. prodajalec je voljen vrniti denar ako bi mu kupec postal knjigo še nerazrezano in čisto v treh dneh nazaj. Cena je skrajno znižana; knjig je malo več.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča pred. duhovščini in slavnemu občinstvu svojo lastno izdelovalnico umetnih svetilk za vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaške potrebe, voščeno sveče itd. vse po zmerni ceni. — Naročila za deželo izvršuje točno in solidno. Priporoča slav. občinstvu tudi svojo S. cl.) tiskarno črk na perilo. (P. cl.)

„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo v Gorici.

Gosposka ulica št. 7.

Velika zaloga manufakturnega blaga.

Priporoča cenj. odjemalcem svoje v obširni izbiri dospelo novo sveže blagó za spomlad in poletni čas, za ženske in moške; vsakovrstna sukna, kot: Loden, Kamgarn, Chevlot i. dr.

Krasna izbira volnenin, perkal, Battist, satin, „Voile de Laine“, Zephir i. dr. za ženske obleke.

Priporoča izborna perilo, bombažasto in cvrtnasto, katero prejema iz prvih slezkih tovarn; med temi ima tudi preproge, namizne prte, zavese, žepne rute, bombažaste in cvrtnaste, blago za blazine, plahte, kovtre, žamet in pliš v vseh barvah; prtenino, ogrinalke itd. Lepo perilo za moške in sicer: srajce, ovrtnike, zapestnice, prsnike, ovrtnice, nogovice, Jäger-srajce, za hribolazce itd. itd.

Vse po najnižjih in zadnjih cenah brez pogajanja.

Na željo se pošlje tudi uzorce, poštnine proste.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino, 8
priporoča

pristna bela in črna vina
iz vipavskih, furlanskih, brislih, del matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.
Cene zmerno. Poštežna poština.

Na dež. jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetinjo
Na lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetinjo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice čisló 816
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju sokolskih in šolskih telovadnic po najnovejših pripoznanjih in praktičnih sestavih.

V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču- očitih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerno, plačuje se pa na mesečne obroke po volji in zmožnosti.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštnine prosto.

Poprave izvršuje po najnižjih cenah.

Tiskarna ustanovljena leta 1893., je oskrbljena z najmodernejšimi črkami.

„Salonska knjižnica“

„Slovanska knjižnica“. „Knjižnica za mladino“.

„Primorec“. „SOČA“. „Kažipot“.

Goriška Tiskarna

A. GABRŠČEK,

zaloga vsakovrstnih izgotovljenih tiskovin za županstva, cerkvene, šolske in druge urade
v Gosposki ulici št. 9. v Gorici,

sprejema naročila za tisek vsakovrstnih tiskovin, kakor:

vabila k veselicam in plesom, račune, zavitke in listovni papir z natisnjeno tvrdko za trgovce in zasebnike, raznovrstne vizitnice s primernimi zavitki in elegantnimi škatlicami.

Tiskovine po vzorcu za zasebnike, urade, društva itd. izvršuje točno in natančno po zmerni ceni.

Sledeče tiskovine ima tiskarna izgotovljene v zalogi:

Za županstva: Spisek za volilce, glasovni imenik, kontrolni razkaz (za volitve), opravični zapisnik, blagajnični dnevnik (z glavno), sklep računa, proračun, domovnica, ubožni list, plačilni nalog, vročilni list, razna povabila (k volitvi, k novačenju, v občinski uradi), vabilo starešinam k seji (z dnevnim redom in brez njega), pobotnice, zapis za mrličem, izkaze o premebah stanovališča (za vojaške), poštni dnevnik, kazenski zapisnik, prošnje za oprostjenje vojaščine itd.

Za cerkvene urade: Liber bapt., Liber def., Liber matr., Status anim., Testim. mortis, Testim. matrim., Fides mortis et seput., Fides matr., Nota pro den. factis (in facendis), Fides Nativit. et Bapt., Testim. status liberi, krstni list, mrtvaški list, pobotnica za obligacije in za plače, izkazi umrlih, račun (z raznimi prilogami) itd.

Za šole so v zalogi vse tiskovine v slovenskem, hrv. in ital. jeziku, kakor razrednice, tednik, oprav. zapisnik itd.

Za sodne urade: opr. zapisnik, zapisnike, vročilne liste, vabila, plačilne naloge, malotne tožbe, pooblastila, zvršilne prošnje itd. itd.

Vsako naročilo, bodisi tiskovno ali iz zaloge se izgotovi v roku 24 ur.

Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Ivan Drufovka v Gorici

na Travniku št. 5.

Tovarna nadplato Ozka ulica št. 8. — Filijalki v Komnu in Sežani.

Tovarniška zaloga usnja in podplato

ter vseh potrebnih za čevljarje, različnega usnja — za sedlarje, knjigoveze, tapetarje itd.

Časna tovarna nadplato (Schuhobertheile),

jermenov in oprav za vole.

Glavni zalagatelj

voščila (biksa) družbe sv. Cirila

in Metoda v Ljubljani.

Kupuje surove kože in loj po najvišjih dnevnih cenah.

Ceniki na zahtevo zastonj in franko.

Izšel je ravnokar

II. zvezek „Svetovne knjižnice“

MARCO VISCONTI

zgodovinski roman.

Italijanski napisal Tommaso Grossi.

Naročila sprejema:

„Goriška Tiskarna“ A. Gabršček v Gorici.

Razpošilja

edino proti povzetju ali naprej poslanim zneskom.

Na zahtevo pošilja

„Popis leposlovnih in drugih knjig“ lastne zaloge zastonj in franko.

zalogi „Goriške Tiskarne“ A. Gabršček so izšle knjige

„Materino delo za Boga in domovino“, Za Slovenke priredil Simon Gregorčič ml. Cena s poštnino 70 kr.

„Zgodov. črtice iz poknežene grofje goriške in gradiške“, Spisal Simon Rutar. Cena s poštnino 55 kr.

„Dene slovenskih povesti“, I. knjiga: Črtice iz ruskega, poljskega, slovaškega in hrvaškega življenja. I. Cena 55 kr. — II. knjiga: Prevodi iz raznih slovanskih jezikov. — Cena 55 kr.

Simon Gregorčičeva zbirka pesmi. Cena lični izdaji 30 kr.

Ant. Funke izbrane pesmi. Cena lični izdaji 50 kr.

Pagiaruzzi-Krivanove poezije (dve knjigi) in spisi v prozi. Cena vsem snopičem s poštnino 1 glđ. 60 kr.

Anton Kloditev „Materin blagoslov“. Cena s poštn. 18 kr.

„Epizoda iz kulturne zgodovine goriške“, ali košček zgodovine goriškega c. kr. gimnazija. Spisal mons. Andr. Marušič. Cena s poštnino 12 kr.

„Slovanska knjižnica“. Izhajanje je začelo se vstavljeno. Do konca leta 1899 je izšlo 93 snopičev, kateri so deloma še vsi zalogi.

„Knjižnica za mladino“. Izšlo je 24 snopičev. — Cena vsakemu snopiču je 25 kr. Kdor naroči vse snopiče, jih dobi po 20 kr. —

„Salonska knjižnica“, za odrasle, začela izhajati začetkom I. 1897. I. zvezek „O te ženske!“ stane glđ. 1-10. — II. zvezek: „Hamlet“, založila v 5 dejanjih, cena 70 kr.

„Gluhonemi“. Zgodovina in sedanja metoda njih vzgojevanja. 350 strani velike osmine. Spisal Anton Rudež. Znižana cena glđ. 1-30.

„Bele noči“. Sentimentalen roman. Cena 25 kr.

„Ben-Hur“, roman iz časov Kristusovih. Angleški spisal L. Wallace, poslovenil Podravski. Trdovezan glđ. 1-65, mehkovozan glđ. 1-30.

„Kako je ravnati z mlekom?“ Slovenskim živinorejcem posebno udom mlekarstvih zadrug spisal Milan Ivančič v Tolminu, 1 iztis 15 kr., 10 iztisov glđ. 1.

Na zahtevo pošiljamo cenik naših izdaj zastonj!

Trdo vezan
glđ. 1-90.

Ручной

Mehko vezan
glđ. 1-90.

Русско-Словѣнскій Словарь

(Ročni rusko-slovenski slovar)

IN

Kratka slovnica ruskega jezika

(Краткая Грамматика Русскаго Языка)

V kratkem izide „Slovensko-ruski slovar“ in „rusko-slovenska slovnica“